

LETO XIV

ŠTEVILKA 6

STRAŽA, 21. JUNIJ 1976

novoles

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA LESNEGA KOMBINATA "NOVOLES" STRAŽA PRI NOVEM MESTU

● POGOVOR Z MITJO ŠVABOM O ZAKONU O ZDRŽENEM DELU

Samoupravljanje je gospodarjenje

VPRAŠANJE: Tovariš Švab, pred nami je osnutek zakona o združenem delu, ali kakor mu nekateri pravijo „mala ustava“. Priprave na izdelavo osnutka so bile, kot je znano, izredno dolge in izredno temeljite. Lahko rečemo, da v zgodovini jugoslovanske zakonodaje ni bilo zakona, ki bi bil že kot osnutek tako temeljito pripravljen. Kako so potekale priprave za ta zakon?

ODGOVOR: Res je, gre za temeljite priprave zakona. Delo se je začelo že predlansko leto. Leta 1974 je bil pripravljen prvi osnutek, ki je urejal predvsem oblike samoupravljanja, ali kakor pravimo bolj učeno — samoupravni institucionalizem. Bolj po domače pa: kakšni so organi upravljanja — kdo je lahko v delavskem svetu, o čem odloča delavski svet, kaj se odloča z referendumom, kaj se odloča na zborih itd. Ko je bila pozneje oblikovana nova komisija, ki pripravlja zakone s področja združenega dela, njen predsednik je Roman Albrecht, so ugotovili, da je to slabo. Slabo je, če bi imeli samo zakon, ki bi urejal samo oblike, ne pa materialno osnovo. Zato je bilo treba ta predloga opustiti in pripraviti nov zakon, v katerem bi bili opredeljeni predvsem dohodkovni odnosi, materialna osnova samoupravljanja in šele nato postavljena kot nadstavba organizacije samoupravljanja, način upravljanja, pravice, dolžnosti itd. Gre za čisto nov koncept. Kar je danes pred nami, je deveti osnutek. V pripravah je bilo zbranega ogromno materiala, študij, elaboratov, referatov, največ truda pa je bilo posvečenega dohodkovnim odnosom. In zakon se je večal.

VPRAŠANJE: Zakon o združenem delu ureja vprašanja, ki jih je prej urejala vrsta drugih zakonov. Zakon o združenem delu namreč konkretizira tisto, kar smo v ustavi zapisali. Katera področja torej obsega?

ODGOVOR: Zakon o združenem delu iz povsem jasnih in utemeljenih razlogov integrira celo vrsto prej samostojnih zakonov. Tako so na primer v zakonu opredeljeni dohodkovni odnosi (prej poseben zakon), nadalje medsebojna razmerja, ki nastanejo ob konkretnih dohodkovnih odnosih. Upravljanje s sredstvi v družbeni lastnini je bilo prej opredeljeno s posebnim zakonom. Jasno je, da družbena lastnina strojev, objektov, tovarn opredeljuje tu-

di pravice do dohodka. Se pravi, da se danes dohodkov ne da več ne opredeljevati kot absolutno pravico delavcev, združenih v temeljno organizacijo, ampak gre za pravico, ki jo zakon razčlenjuje. Torej: toliko pravice imam, kolikor sem soustvaril dohodka, in tisti, ki so tudi, čeprav posredno, prispevali k temu dohodku, imajo prav zaradi družbenega značaja družbene lastnine tudi svoje pravice. Učitelj, ki je naučil delavce pisati, ali zdravnik, ki skrbi za zdravje delavcev, imata svoje pravice. Nadalje je v tem zakonu opredeljeno vse, kar je bilo prej opredeljeno v zakonu o samoupravnih aktih, družbenih dogovorih in samoupravnih sporazumih. In ta zakon je zdaj vključen v zakon o združenem delu. In takih zakonov je še veliko. Zakon je tako „narasel“ na 646 členov.

VPRAŠANJE: Novi zakon je korak naprej v samoupravljanju. Poudarek je očitno na gospodarjenju. Kaj o tem govori osnutek?

ODGOVOR: Ideja je bila približno tale. Mi smo prej urejali samo oblike samoupravljanja. V praksi se je to pojavljalo, upam si trditi, da tudi pri vas v Novolesu, ker izjem ni; to je bilo objektivno, to ni hotenje ne-

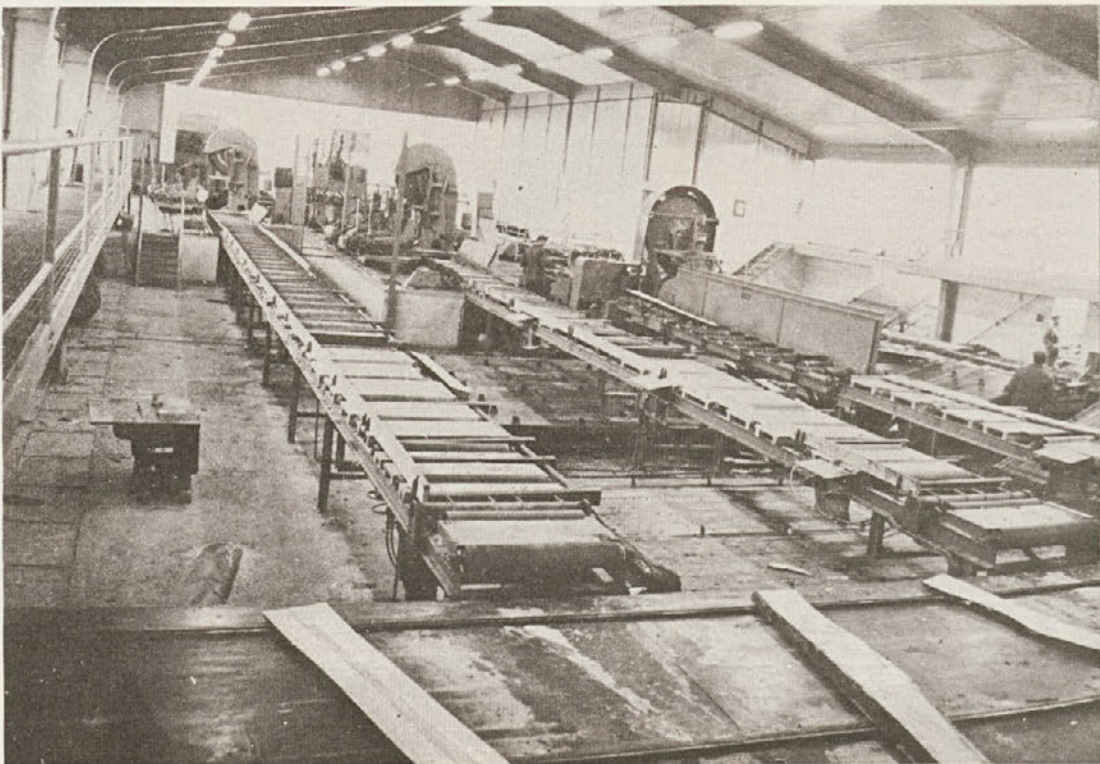
kakršnih posameznikov. Samoupravljanje smo začeli ločevati od gospodarjenja. Vtis je bil in živeli smo nekako v prepričanju, da je samoupravljanje, če imamo delavski svet, da je samoupravljanje, če se ta delavski svet sestane, če na njem glasujemo — vseeno ali je to bila pri glasovanju samo telovadba z rokami; formalno smo bili za, ker je bilo za proti treba malo poguma. To je bila forma. Ko smo govorili o samoupravljanju, smo slišali približno tole: Dajte, uprite samoupravljanje, poskrbite, da se bolje uveljavi. Odgovori na to so bili približno takšni: Oprostite, zdaj nimamo časa, smo nelikvidni, moramo doseči plan, imamo celo vrsto gospodarskih nalog in ko bomo to rešili, bomo utrjevali samoupravljanje. Kot da samoupravljanje ne bi bilo gospodarjenje. Samoupravljanje vendar ni nič drugega kot gospodarjenje. Da je bila prisotna takšna miselnost, je bilo krivo tudi to, da so bila vprašanja razdrobljena v mnogih zakonih. Zdaj ta vprašanja integriramo, da se bo samoupravljanje uveljavilo kot družbenoekonomski odnos v gospodarjenju, kot del dela. In tako bomo lahko rekli, da je zborovanje, izvajanje referenduma, vse o čemer bo delavec od-

ločal, del dela. Vse, kar bo po tem zakonu v veljavi, se bo štelo za delo. Delavec odloča o svoji eksistenci, o eksistenci vse družbe. Ne dela samo kolegij, ki se zbere v ponedeljek. Delo je tudi seja delavskega sveta. Zakon to na neki način pove. In zato so v tem zakonu integrirani vsi ti odnosi. Zakon o združenem delu je pravzaprav konkretizacija tega, kar smo v ustavi zapisali v načelih. Tam smo rekli, da delavec upravlja z dohodkom. Tam nismo rekli, odkod mu je ta dohodek. Tu, v novem zakonu, je to razvito, razčlenjeno. Rekel bi, da je to navodilo za prakso. Ni več variant. V resnici je to začetek enega kodeksiranja, zbiranja vseh norm o družbenoekonomskih odnosih.

VPRAŠANJE: Ponekod smo slišali pripombe, da ta zakon ni dovolj razumljiv delavcu, čeprav mu je namenjen. Obstajajo trditve, da so komplicirani izrazi, da bi bilo potrebno napisati ga, naj uporabim ta izraz, „bolj po domače“?

ODGOVOR: Ali je ta zakon razumljiv ali ni? Upam si trditi, da je napisan v veliko bolj razumljivem jeziku, kot je bil napisan katerikoli zakon do zdaj. Razumljiv brez študija seveda ne bo, brez tega, da si bomo drug drugemu pojasnjevali in prebrali mimo zakona še kakšno obrazložitev. Zakon vendar ni učbenik za prvi razred. Mora nam biti jasno, da je to nekoliko zahtevnejši dokument. Naša šansa je, da v razpravi izboljšamo formulacije, posamezne norme. Da bodo še

(Nadaljevanje na 9. strani)

Pred nami je zakon o združenem delu

Vladimir Bajc

Osnutek zakona se glede razvrstitve snovi, ki jo zajema celotno področje združenega dela, v določen sistem zgleduje po ustavi in pozna: uvodni del s temeljnimi določbami, tri osnovne dele o družbenoekonomskih odnosih, o samoupravnem organiziranju in o uresničevanju samoupravljanja delavcev v združenem delu, ter končni del s kazenskimi, prehodnimi in končnimi določbami.

Temeljna določila zakona izražajo splošna načela, ki določajo bistvene temelje sistema našega, to je socialističnega združenega dela in družbenoekonomski položaj delavca v združenem delu. S tem zakonom sta zagotovljena vodilna vloga in položaj delavcev v naši družbi, hkrati pa je onemogočeno kakršnokoli prisvajanje družbenih sredstev in rezultatov dela.

Osnutek opredeljuje temeljno organizacijo združenega dela kot osnovno obliko združenega dela in kot osnovno samoupravno skupnost delavcev, iz katere se oblikujejo delegacije, preko katerih delavci uresničujejo svoje pravice, obveznosti in odgovornosti in organizirano sodelujejo pri delu skupščin družbenopolitičnih skupnosti (n. pr. občine).

Nato govore temeljna določila o dohodku in povedo, da je to družbenoekonomski odnos, da je to motiv dela in rezultat tekočega dela in prizadevanja ter takšnega gospodarjenja z minulim delom, ki omogoča večjo produktivnost. Dohodek se pridobiva in izkazuje v temeljnih organizacijah, vendar pa ni samo rezultat delavcev, ki delajo v materialni proizvodnji, temveč tudi delavcev, ki delajo v drugih družbenih dejavnostih (n. pr. v kulturi, zdravstvu, izobraževanju ipd.), ki po svobodni menjavi dela z delavci v proizvodnji in po prispevku, ki so ga dali k ustvarjanju nove vrednosti, povezujejo svoje delo z drugimi delavci in si zagotavljajo enak družbenoekonomski položaj. Tako torej delavci v temeljnih organizacijah družbenih dejavnosti pridobivajo dohodek s svobodno menjavo dela, bodisi neposredno bodisi v okviru samoupravnih interesnih skupnosti. Rezultati njihovega dela pa se seveda vrednotijo po prispevku, ki so ga dali k povečanju produktivnosti dela, k ustvarjanju nove vrednosti in k razvoju družbe kot celote.

Osnutek zakona pozna več oblik, kako delavci uresničujejo svojo pravico do samoupravlja-

nja. Te so:

- neposredno odločanje na zborih delavcev, na referendumih ali z drugimi oblikami osebnega izjavljanja;
- odločanje prek delegatov v delavskih svetih in prek delegatov in delegacij v organih upravljanja samoupravnih interesnih skupnosti, družbenopolitičnih skupnosti (itd.) in
- kontrola izvajanja sklepov.

Iz temeljnih določb lahko v zvezi z izvajanjem pravice do samoupravljanja povzamemo tudi sledeča načela:

- a) da so vsi organi v organizaciji združenega dela in v družbenopolitičnih skupnostih dolžni pravočasno in redno OBVEŠČATI delavce;
- b) da so temeljni instrumenti, s katerimi se urejajo samoupravni odnosi in združujejo delo in sredstva, SAMOUPRAVNI SPORAZUMI in DRUŽBENI DOGOVORI, in
- c) da so vsi delavci pri izvrševanju samoupravnih funkcij in opravljanju svojega dela ODGOVORNI.

V nadaljevanju temeljna določila zakona opredeljujejo položaj kmetov (ti lahko svoje delo in sredstva in zemljišča združujejo v kmetijske zadruge, ali pa se povezujejo z organizacijami združenega dela), pogodbenih organizacij združenega dela in govore o pravicah in obveznostih organov družbenopolitičnih skupnosti do organizacij združenega dela, o pravicah sindikata pri uresničevanju samoupravljanja, o odgovornosti in drugem.

DRUŽBENOEKONOMSKI ODNOSI DELAVCEV

Ta del zakona podrobneje razčlenjuje in opredeljuje načela, ki smo jih spoznali že v temeljnih določilih. Pri tem gre ponovno poudariti, da je

- dohodek izražen kot na novo ustvarjena vrednost, pri čemer je v odnosih njegovega nastajanja zlasti pomemben prispevek k ustvaritvi te nove vrednosti,
- dohodek rezultat živega in minulega dela,
- razrešen odnos med materialno proizvodnjo in drugimi družbenimi dejavnostmi zlasti s področja znanosti, kulture, zdravstva, izobraževanja in socialnega varstva. Te dejavnosti namreč prispevajo k ustvarjanju nove vrednosti v materialni proizvodnji in so zato delavci teh dejavnosti udeleženi pri

ustvarjanju dohodkov na osnovi svobodne menjave dela.

Po besedilu osnutka zakona je dohodek del celotnega družbenega proizvoda, ki v denarni obliki izraža ne samo rezultate dela delavcev v TOZD, temveč tudi rezultate skupnega družbenega dela (torej tudi delavcev z družbenimi dejavnostmi), realizira pa se v celoti kot dohodek temeljnih organizacij. Dohodek je materialna osnova pravice delavcev, da odločajo o pogojih in rezultatih svojega dela, je glavni motiv dela in merilo uspešnosti proizvodnje ter opravljanja druge gospodarske ali družbene dejavnosti, pa tudi osnova in vsebina družbenega planiranja. Dohodek je torej rezultat skupnega družbenega dela in ne samo dela posameznih temeljnih organizacij, oblikuje pa se na osnovi objektivnih ekonomskih zakonov, blagovne proizvodnje in trga ter procesov družbene reprodukcije.

Dohodek je osnova in vir za pridobivanje dohodka delavcev tudi v drugih družbenih dejavnostih, ki ga ustvarjajo s svobodno menjavo dela, na podlagi prispevka, ki ga delavci v teh dejavnostih dajejo s svojim delom k ustvarjanju nove vrednosti v materialni proizvodnji, k povečanju produktivnosti in razvoju družbe na sploh.

Temeljna organizacija ustvarja dohodek ali s prodajo proizvodov in storitev na domačem in zunanjem trgu ali s svobodno menjavo dela, lahko pa tudi z deležem v skupaj ustvarjenem dohodku iz naslova združevanja dela in sredstev ali pa tudi iz drugih osnov, ki jih določa zakon (na primer regresi, premije ipd.).

Ker zakon opredeljuje dohodek kot družben, je poudarjeno tudi načelo, da so delavci dolžni dohodek stalno povečevati (s povečanjem produktivnosti dela, z racionalnim gospodarjenjem, z združevanjem dela in sredstev in s prilagajanjem zahtevam domačega in tujega trga). Pri razpolaganju z dohodkom morajo delavci dosledno uresničevati načelo nagrajevanja po delu in spodbujati vsakega delavca in vse delavce skupaj za stalno povečevanje dohodka (z ustrezno udeležbo pri delitvi na podlagi minulega dela).

Dohodek se ugotavlja v temeljnih organizacijah, pri čemer gre najprej od celotnega dohodka nadomestiti materialne in amortizacijske stroške.

Glede na to, da je dohodek družben, pozna zakon tudi več

vrst dohodka, in sicer pozna:

dohodek, čisti dohodek in skupni dohodek.

Dohodek se pridobiva v okviru celotnega dohodka, ustvarjenega s poslovanjem potem, ko iz celotnega dohodka nadomestimo materialne in amortizacijske stroške. Tako pridobljen dohodek pa nato delavci razporejajo za osebne dohodke in skupno porabo delavcev, za izboljšanje in razširitev materialne osnove dela in za ustvarjanje ter obnavljanje rezerv kot tudi za zagotovitev skupnih in splošnih pogojev za delo in razvoj družbe.

Del dohodka, ki ga delavci razporejajo za osebne dohodke in skupno porabo in za nadaljnji razvoj organizacije in za izboljšanje ter razširitev njenega poslovanja, je ČISTI DOHODEK. To je tisti del dohodka, o katerem delavci res samostojno odločajo, saj je ostali del dohodka praktično že vnaprej razporejen — bodisi po zakonu bodisi za nujne obveznosti bodisi za obveznosti v okviru svobodne menjave dela.

Osebni dohodek vsakega delavca se določa po rezultatih njegovega dela in po njegovem osebnem prispevku, ki ga je dal k povečanju dohodka temeljne organizacije. Pri delitvi sredstev za osebne dohodke velja ustavno načelo delitve po delu, ta delitev pa je odvisna od rasti ne samo produktivnosti vsakega delavca posebej, temveč tudi od celotnega družbenega dela. Pri določanju osebnega dohodka, oziroma v politiki delitve, je poudarjeno tudi načelo solidarnosti.

Delavci v temeljni organizaciji morajo vnaprej določiti osnove in merila, po katerih se bodo ravnali pri delitvi sredstev za osebne dohodke. V teh osnovah in merilih morajo biti izraženi tisti dejavniki, od katerih sta odvisni uspešnost in učinkovitost osebnega dela, odgovornost pri delu, pogoji o delu, smotno uporabljanje delovnih sredstev, učinkovito gospodarjenje z minulim delom in podobno.

Da bi delavci lahko spremljali in ocenjevali rezultate svojega dela in poslovanje temeljne organizacije, pa tudi rezultate, ki jih dosegajo z združevanjem dela in sredstev, in da bi smotno gospodarili z dohodkom, določa zakon kazalce, s katerimi se obvezno morajo prikazovati rezultati dela delavcev in poslovanja temeljne organizacije. Ti kazalci so zlasti:

(Se nadaljuje)

Klubi samoupravljalcev

V sklepah 8. kongresa Zveze sindikatov Slovenije je med drugim rečeno, da se bodo sindikati zavzeli za ustanavljanje klubov samoupravljalcev kot posebnih skupnosti delavcev za načrtno usmerjeno družbeno dejavnost pri razvijanju samoupravljanja, pri večjem uveljavljanju neposrednih interesov delavcev na področju izobraževanja, obveščanja, svetovanja in izmenjavanja izkušenj samoupravne prakse. V tem članku bi vas radi seznanili o nalogah in delovanju kluba samoupravljalcev.

Ustanovitev klubov samoupravljalcev je utemeljena zlasti z dejstvom, da imamo velike praznine na področju izmenjave praktičnih in konkretnih izkušenj samoupravljalške prakse, na področju obveščanja in na področju svetovanja o reševanju konkretne samoupravne problematike. Klube samoupravljalcev potrebujemo zaradi bolj učinkovite družbene akcije na področju družbenopolitičnega izobraževanja in usposabljanja delavcev — samoupravljalcev, od katerega je v veliki meri odvisna uspešnost pri uresničevanju ustavne vsebine samoupravljanja v združenem delu in na vseh drugih področjih našega življenja.

Pri tem ne gre za novo dejavnost, marveč za bolj organizirano uresničevanje neposrednih interesov delavcev, ne da bi klubi pri tem prevzemali katere koli naloge ali odgovornosti, ki jih imajo družbenopolitične organizacije, delavske univerze in druge organizacije. Klube potrebujemo zato, da bi postali dejanski in konkreten pripomoček delavcem za trajen napredek samoupravljanja kot našega temeljnega družbenoekonomskega odnosa.

KLUBI NAJ BODO POVSEM DELAVSKI

Zasnova klubov naj bi bila taka, da bi bili klubi s svojo celotno vsebino in organiziranostjo vedno povsem delavski, pomenili naj bi neposreden pripomoček delavcem za izmenjavanje izkušenj samoupravne prakse, za napredek samoupravljanja, za družbenopolitično izobraževanje in usposabljanje samoupravljalcev.

S klubi samoupravljalcev ne gradimo ničesar, kar bi bilo vzporedno z delavskimi univerzami in drugimi organizacijami. Glede izmenjave samoupravljalških izkušenj imamo sedaj veliko praznin, ki jih bodo zapolnili klubi samoupravljalcev. Poleg tega imamo s klubi namen povečati obseg družbenega izobraževanja, ki mora postati množično. Če hočemo povečati obseg izobraževanja, bo seveda potrebno povečati tudi sred-

stva. Za družbenopolitično izobraževanje smo danes namenili premalo sredstev, zato je tudi obseg izobraževanja premajhen. Z združevanjem sredstev bomo omogočili, da bodo ta sredstva tudi ob dosedanjem obsegu smotrnejše uporabljena. Glavna vira sredstev sta članarina, ki jo plačujejo vsi podpisniki samoupravnega sporazuma (to so minimalna sredstva, ki so potrebna za obstoj kluba), vsa druga dejavnost pa se mora financirati z združevanjem sredstev na osnovi programa. V skupščini kluba bi se zato morali dogovarjati o obsegu programa.

Pojavile so se že zahteve po gradnji novih prostorov. Če bi začeli z gradnjo novih prostorov in s profesionalizacijo kadrov, bi dejansko ob delavskih univerzah snovali vzporedno organizacijo, to pa bi bilo zgrešeno. Tudi kar zadeva prostore, se moramo usmeriti na obstoječe zmogljivosti, zlasti na prostore delovne organizacije.

Klubi samoupravljalcev se ne morejo zapirati v občinske meje. Zato je nujno, da se bodo klubi samoupravljalcev povezali na ravni republike, prav tako je nujna njihova povezava s klubi samoupravljalcev iz drugih republik na zvezni ravni.

NALOGE KLUBOV IN NAČINI NJIHOVEGA DELOVANJA

V Sloveniji smo dolgo razpravljali o tem, kako naj bo s klubi samoupravljalcev. Imeli smo priložnost ugotovljati, kakšne so pozitivne pa tudi negativne izkušnje v delovanju klubov samoupravljalcev v drugih republikah. Zato smo menili, da v Sloveniji ne bi bilo treba klubov, v katerih bi se ponovile nekatere negativne izkušnje iz drugih območij Jugoslavije, radi pa bi imeli take klube, v katerih bi se ponovile in pomnožile pozitivne izkušnje, ki jih imajo drugi klubi samoupravljalcev v Jugoslaviji. V to akcijo ne gremo nepripravljeni in tudi ne z nepremišljenimi pogledi in stališči.

Osnovni namen klubov samoupravljalcev povzema načelo: iz prakse samoupravljanja za prakso samoupravljanja. Namen klubov je izboljšati prakso samoupravljanja na izhodiščih našega samoupravnega socializma, na idejnih izhodiščih nZK, na tem, kar smo se v tej družbi dogovorili z ustavo in drugimi dokumenti. V klubu samoupravljalcev ni prostora za protisamoupravno aktivnost. Klubi samoupravljalcev morajo biti instrument organiziranega delavstva za poglobljanje njegovega samoupravljanja na naših ustavnih osnovah. Tu ne mora biti prostora za protisamoupravne vplive in namene.

Prva naloga klubov samoupravljalcev je, da bi si delavci, ki se združujejo v njih, prek svojih samoupravnih in družbenopolitičnih organizacij in skupnosti pa tudi neposredno omogočili in organizirali neposredno izmenjavo svojih samoupravljalških izkušenj in izkušenj svojih delegatov pri razvijanju vsebine, organizacije in metod samoupravljalške prakse. Pri tem gre tudi za izredno široko področje delovanja, kajti samoupravljalške in delegatske izkušnje so zelo raznolike. Klubi samoupravljalcev pomenijo mesto za izmenjavo takih izkušenj. Potrebno je poudariti, da se z ustanovitvijo kluba samoupravljalcev naloge sindikata ter drugih institucij ne zmanjšujejo. Klub nikomur ne odvzema nobene odgovornosti in ne prenaša na nikogar svojih nalog in odgovornosti.

Druga zelo pomembna funkcija klubov samoupravljalcev je aktivnost na področju družbenopolitičnega izobraževanja in usposabljanja samoupravljalcev za samoupravljalške funkcije, za uresničevanje samoupravljalških pravic, dolžnosti in odgovornosti. Moramo pa ugotoviti, da klubi ne bodo neposredno izobraževali, saj niso šolske institucije. Toda klubi bodo morali storiti vse, da bo družbenopolitično izobraževanje samoupravljalcev čimbolj množično zaživel. V njej bodo delavci sprejemali skupen program družbenopolitičnega izobraževanja in usposabljanja samoupravljalcev in za njegovo uresničevanje združevali sredstva. Na področju družbenopolitičnega izobraževanja smo v zadnjem času naredili nekaj premikov. Veliko je bilo storjenega predvsem za izobraževanje

delegatov zlasti v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti, manj za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. V Sloveniji imamo samo v združenem delu 680.000 samoupravljalcev. Čeprav se samoupravljalcev najbolj kali, izobražuje, izpolnjuje v samoupravljalški akciji in praksi, je vendarle res, da ne gre brez organiziranega družbenopolitičnega izobraževanja in usposabljanja samoupravljalcev.

Res je, da klubi ne zmorejo vse odgovornosti za celotno družbenopolitično izobraževanje. To odgovornost bodo še vedno imele družbenopolitične organizacije, zlasti njihovi aktivisti in drugi. Vendarle je funkcija klubov samoupravljalcev na tem področju tako pomembna, da si v sedanjih razmerah težko zamišljamo, kako bi bili kos tej veliki nalogi.

Tretja velika naloga klubov samoupravljalcev je v tem, da bi delavci v njih omogočili in skbeli za svetovalno in drugo strokovno pomoč samoupravljalcem in njihovim organom pri uresničevanju ustavne vsebine samoupravljanja. Med take sodi med drugim normativno urejanje samoupravnih odnosov. Kot je znano, mora vsaka TOZD imeti najrazličnejše akte, kot so statut, sporazumi, pravilniki. Vnaprej je treba vedeti, kakšne so pravice in dolžnosti ter odgovornost posameznika, po kakšnih postopkih in pred katerimi organi se lahko uresničujejo. Organi morajo natančno vedeti za svoje pristojnosti. Nadalje obstaja množica vprašanj v zvezi z medsebojnimi razmerji delavcev v združenem delu. Ne predstavljamo si, da bi bili klubi samoupravljalcev pravna posvetovalnica za posamezne delavce, to imamo pri sindikatih in jih bomo imeli še naprej. Gre za svetovanje o najprimernejši ureditvi tega področja.

Pomembna naloga kluba je tudi organiziranje dokumentacijske službe. Stvar kluba je, da bi dokumentacijsko gradivo postalo dostopno vsem in ne samo tistim, ki ga je sprejel.

Kot je razvidno, bo delovanje kluba izredno široko in bo vsekako v pomoč delavcem. V Novem mestu je že formiran iniciativni odbor, ki pripravlja organizacijske plati vse potrebno, da bi klub že na samem začetku zaživel, kakor smo si zastavili v programu delovanja kluba.

Odbor za medsebojna razmerja

Zadnji dan maja je imel odbor za medsebojna razmerja svojo prvo sejo v novi sestavi. V odbor so bili izvoljeni: Ivan Aš, žaga Straža; Franc Bukovec, TPI Soteska, Slavko Hodnik, Sigmat Bretnica, Janez Hrovat, TDP, Mirko Hrovat, TPP, Andrej Martinčič, TES, Hedvika Pogačnik, TAP Trebnje, Franc Redek, TVP, Vladka Šobar, DSSS in Jože Šporar TSP. Za predsednika novega odbora je bil izvoljen Ivan Aš, ki je to funkcijo opravljal tudi v prejšnji sestavi. Za namestnika je odbor izvolil Franca Redka.

Odbor je najprej razpravljal o samoupravnem sporazumu o strokovnem izobraževanju in izpopolnjevanju. O tem samoupravnem sporazumu objavljamo posebni članek, v katerem vas želimo seznaniti s tem novim samoupravnim sporazumom, ki je zdaj v javni obravnavi.

Naslednja točka dnevnega reda je bilo vprašanje pogodbe Novolesa z zavodom za izobraževanje. Že lansko leto je Novoles dobil v podpis pogodbo z zavodom. Po tej pogodbi bi moral Novoles plačevati pedagoško uro 170 din. Istočasno velja omeniti, da smo samo leto prej plačali uro 100 din. Če bi plačali uro tako, kakor zahteva zavod, bi moral Novoles za šolsko leto 1975/76 plačati 481.812 din. Da bi šola mogla nemoteno delovati, so obvezni plačati še IMV za polovico 3. letnika šole 103.915 din in matična šola iz Ljubljane 283.415 din. Da bi to vprašanje razčistili, so strokovne službe organizirale dva sestanka z matično šolo in z zavodom, niso pa prišli do konkretnih zaključkov. S tem problemom smo seznani tudi tov. Šetince, ko je bil na obisku pri nas, tako da je potem občinski komite ZK sklical sestanek o tej problematiki. Sestanek se niso udeležili tovariši iz republiške izobraževalne skupnosti, zato je odbor sklenil, da pogodbe ne more podpisati zaradi stabilizacijskih smotrov, ki smo si jih zastavili v podjetju. Zadolži se splošni sektor, da reši to problematiko v pozitivnem smislu za Novoles.

Pod četrto točko je odbor razpravljal o razpisu štipendij. Skupna komisija podpisnic samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov v občini Novo mesto nam je poslala dopis, v katerem je obvestila Novoles, ki je tudi podpisnik tega sporazuma, naj bi bil enoten razpis štipendij za šolsko leto 1976/77 za vse podpisnice samoupravnega sporazuma. Odbor je po razpravi sklenil, da se razpišejo naslednje štipendije za:

- 2 ekonomska tehnika,
- 1 administrativni tehnik,
- 2 strojna ključavničarja,
- 1 brusilec orodja in rezil,
- 1 sušilničar,
- 1 mizar,
- 1 modelni mizar – vzorčni,
- 1 električar.

Odbor je nadalje odobril obiskovanje seminarja za zunanjetrgovinsko registracijo dipl. iur. Janezu Korentu, ker je na njegovem delovnem mestu ta registracija potrebna.

Zavrnil je prošnjo Franca Huča iz TAP Trebnje, ki je prosil za plačilo stroškov tečaja za kurjača parnih kotlov. Morajo pa se ugotoviti potrebe po tem kadru v TAP Trebnje.

Odbor je zavrnil prošnjo Milke Jernejčič za plačilo šolni-

ne na dopisni administrativni šoli.

Zavrnil je tudi prošnjo Mirana Šuštaršiča za šolanje v 1. letniku VŠOD računalništvo v Kranju.

Zavrnil je prošnjo Vere Verbovšek za šolanje v 3. letniku kemijske fakultete v Ljubljani.

Odbor je potrdil programe dela za pripravnika Damira Boškoviča in Radovana Cetina, programa sta pripravila dipl. ing. Alojz Kompan in dipl. ing. Milan Milanović.

Odbor je nadalje zavrnil naslednje prošnje za finančno pomoč: društva paraplegikov, OO ZSMS Uršna sela, gasilskega društva Dobindol, krajevne skupnosti Petrova sela, gasilskega društva Šmarjeta, aktiva ZSMS Rumanja vas, šolskega centra za gostinstvo Novo mesto, trgovske šole Brežice, OO ZB NOB Rogaška Slatina in mladinskega aktiva ZSMS iz Straže.

Potrjena je pogodba o delu s tov. Verico Radovanović in z Jožico Bukovec.

Po sklepu 37. redne seje od-

bora za medsebojna razmerja je kadrovskega oddelka pregledal vse prošnje za ločeno življenje in ugotovil, da so upravičeni dobiti dodatek za ločeno življenje, ki znaša mesečno 500 din, naslednji delavci: Tone Pejič, Ivan Poplašen (1939), Ivan Poplašen (1942), Marko Poplašen, Mustafa Hadžan in Anđelko Vajdič.

S 1. 6. 1976 je nastopil službo Ivan Horvat in odbor je potrdil z njim pogodbo o delu.

Odbor je potrdil tudi pogodbo z delavci, ki so odšli na časno delo v tujino – v Združene države in Kanado. To so: Stane Kocmut, Jusef Poljakovič, Boris Surina in Jože Oblak.

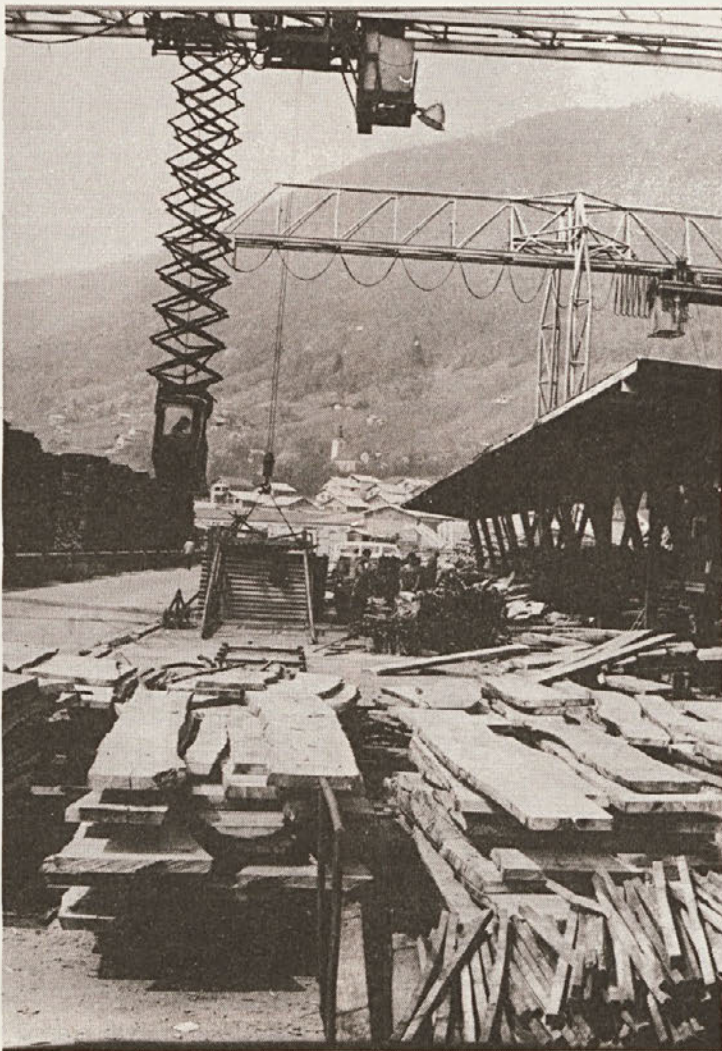
Tov. Novinec je seznanila odbor, da bomo v letošnjem letu sprejeli na redno počitniško prakso 16 dijakov prvega, 14 tretjega in 4 drugega letnika tehniške šole za lesarstvo ter 6 dijakov gimnazije, 8 dijakov ekonomske srednje šole, 4 dijakov tehnične šole-elektro smeri in enega dijaka strojne smeri. Dijaki bodo razporejeni po TOZD-ih takole: TDP–11, TES–5, TPI–2, TPP–5, TSP–9, Dvor–1, TVP–10, žaga Straža 4 in DSSS 8 praktikantov. Odbor predlaga, da bi na-grade mentorjem ostale iste kot v letu 1975: po 100 din za enega praktika za en mesec.

ODBOR ZA RAZVOJ IN ORGANIZACIJO

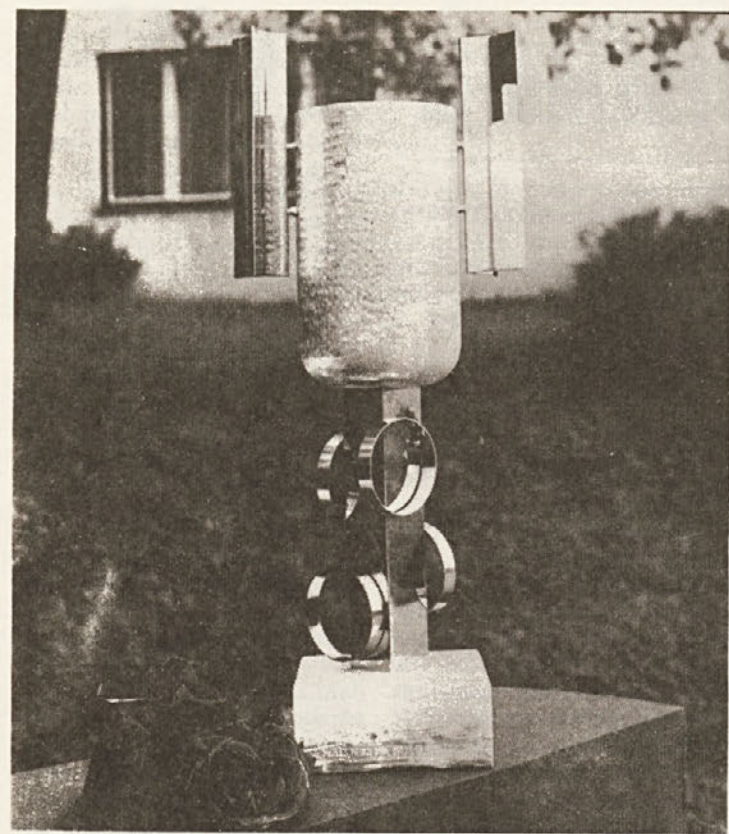
Prva redna seja odbora za razvoj in organizacijo v novi sestavi je bila 28. 5. 1976. V odbor so bili izvoljeni: Miha Blažič (DSSS), Peter Henčič (TAP, Trebnje), Jože Kočman (žaga, Straža), Domine Kralj (TPI, Soteska), Jakob Krstinc (TVP), Slavko Lipar (Sigmat, Krško), Vedran Magnik (TPP), Andrej Rebolj (TDP), France Saje (TES), Franc Šega (TSP). Za predsednika so izvolili Petra Henčiča iz TOZD TAP Trebnje, za namestnika Miho Blažiča iz DSSS.

Odbor je na prvi seji obravnaval poslovnik o investicijah, ki ga je odboru pojasnil ing. Niko Galeša. Gre v bistvu za tri poslovnike. Odbor je po razpravi sprejel vse tri poslovnike, vendar s pripombami, ki jih je treba vnesti v poslovnik.

Odbor je obravnaval tudi prvi inovacijski predlog, ki ga je predložil Ivan Aš z žage Straža. Ivan Aš predlaga nov način zlaganja kop žaganega lesa. Odbor je sklenil imenovati tričlansko komisijo, ki bo inovacijo proučila in poročala o njej na odboru. V komisijo so bili izvoljeni Andrej Žnidaršič, Ivan Perko in Franc Bukovec.

NOVOLES ZM

V soboto, 12. junija, je bilo v Straži tekmovanje gasilskih enot lesne industrije Slovenije. Tekmovanja so se udeležile ekipe Novolesa, Bresta, Mebla, Stola in Marlesa. Tekmovali so za prehodni pokal

Prva vaja je bila z motorno črpalko. Gasilci so morali pokazati, kako hitro znajo pripraviti motorko in kako hitro so zmožni začeti akcijo.

Vsako ekipo je ocenjevala stroga sodniška žirija. Sodniki so razen časa zapisovali vsako napako, ki je prinašala kazenske točke.

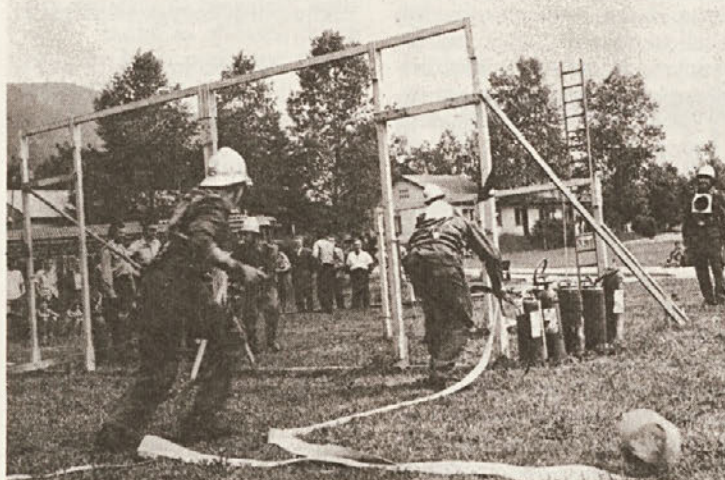

Ceprav so ekipe trdo trenirale pred tekmovanjem, so vseeno med tekmovanjem naredile napake. Sodniki kontrolirajo pravilnost za-vojev.

Nekateri so se jezili — drugi veselili. Takšno je pač tekmovanje.

MAGOVALEC

Druga vaja je bila taktična vaja. V njej so tekmovalci morali pokazati, kako hitro pridejo v prostore, v katerih gori. Najmanj napak so imeli Novomeščani, to pa jim je, razen izredne hitrosti, prineslo zmago.

Na koncu tekmovanja so poklicni gasilci iz tovarne Krka prikazali nekatere tehnike gašenja. Črni dim se je visoko dvigal. Varnostni inženir Tone Špelko je menil: „Osupljivo je, če gledaš vajo; kako strašno mora biti, če gre zares.“

„In zdaj, fantje, zares!“ Tako je opozarjal svoje fante vodja Novolesove ekipe pred odločilno vajo.

Udeležence tekmovanja je pozdravil predsednik sindikatov lesne industrije in gozdarstva Janko Goleš, ki je tudi ekipam podelil pokale. In na koncu: posnetek za spomin. Zmagovalci — ekipa Novolesa skupaj z nekdanjimi gasilci, ki so delali dolga leta v gasilskem društvu.

Naši samoupravni sporazumi

Ta sporazum natančneje ureja strokovno in funkcionalno izobraževanje ter izpopolnjevanje delavcev Novolesa, organizacijo izobraževanja in izobraževanje učencev poklicnih šol. Za smotno izvajanje strokovnega in družbenoekonomskega izobraževanja zaposlenih skrbi odbor za medsebojna razmerja. Za izvajanje izobraževalnih nalog je zadolžena služba izobraževanja in ustrezne službe TOZD. Izobraževalna služba v sodelovanju s splošnim oddelkom TOZD organizira in izvaja celotno izobraževanje.

Izobraževanje se izvaja na podlagi letnih planov izobraževanja, ki zajemajo potrebe celotne delovne organizacije. Plan izobraževanja sestavi izobraževalna služba v sodelovanju s splošnimi oddelki TOZD.

Prva oblika izobraževanja, ki vključuje vse delavce, ki prvič vstopijo v Novoles, so uvajalni seminarji. Uvajalni seminar za vse novospregate delavce se organizira vsake štiri mesece, lahko pa tudi večkrat. Na tem seminarju se delavci seznajajo z organizacijo in proizvodnjo podjetja, medsebojnimi razmerji delavcev v združenem delu, osnovami ekonomskega poslovanja, samoupravno in družbenopolitično organiziranostjo podjetja, varstvom in požarno varnostjo. Novospregati delavci so dolžni udeležiti se uvajalnega seminarja. Čas, prebit na seminarju, se šteje za redno delo.

Delovodja ali neposredni vodja je dolžan v 10 dneh po nastopu dela seznaniti delavca z delom na določenem delovnem mestu, z neposrednimi sodelavci, skupaj z varnostno službo pa tudi s pogoji dela, in z ustreznimi ukrepi in sredstvi za varno delo.

In kako je z osnovnošolskim izobraževanjem v novem samoupravnem sporazumu o strokovnem izobraževanju in izpopolnjevanju? Vsem delavcem, ki so stari manj kot 40 let in nimajo dokončane osnovne šole, se praviloma omogoča končati 8 razredov osnovne šole, ali vsaj 6. oz. 7. razred, glede na delovno mesto, ki ga zasedajo (predvsem velja to za mladino do 25 let).

Osnovnošolskega izobraževanja so oproščeni tisti delavci, ki izpolnjujejo enega izmed naslednjih pogojev:

- 1) delavke — matere, ki imajo enega otroka, mlajšega od 2 let; ki imajo dva otroka, mlajšega od 4 let in tiste, ki imajo tri ali več otrok,
- 2) delavci, ki imajo v družini stalno bolezen in to dokažejo z zdravniškimi spričevali,
- 3) delavci, ki so invalidi dela,
- 4) delavke, ki so stare nad 35 let, in delavci, stari nad 40 let.

Delavci, ki nimajo 6., 7. ali 8. razreda osnovne šole in ne izpolnjenega katerega izmed na-

štetih pogojev, pa se nočejo osnovnošolsko izobraževati, morajo v 8 dneh po pričetku pouka predložiti izobraževalni službi podpisano izjavo z navedbo utemeljenih vzrokov, ki naj bi takega delavca opravičevali osnovnošolskega izobraževanja. V primeru, da so vzroki neutemeljeni, lahko izobraževalna služba predlaga DS TOZD oz. DSSS, da takega delavca razporedi na delovno mesto, ki je primerno njegovi izobrazbi.

Tistemu delavcu, ki obiskuje osnovno šolo in je sklenil s podjetjem pogodbo o šolanju, pripada za prvo opravljanje izpita iz posameznega predmeta 1 delovni dan študijskega dopusta. Za čas študijskega dopusta pripada delavcu enako nadomestilo osebnega dohodka kot za redni letni dopust. Po končani šoli mora delavec ostati določen čas (koliko, bo omenjeno kasneje) pri izrednem šolanju. Šteje se, da je delavec pravočasno opravil šolanje, če konča posamezni razred v enem letu. Če v tem roku šolanja ne konča, mora delovni organizaciji povrniti stroške šolanja.

Delovna organizacija omogoča izredno šolanje naših delavcev z namenom izboljšanja izobrazbene strukture v skladu z razvojnimi programi.

Plačilo šolnine za izredno šolanje odobri odbor za medsebojna razmerja na osnovi prošnje in predlogov TOZD in DSSS ter letnih planov izobraževanja. Izredno šolanje se lahko po potrebi tudi razpiše. Razglas mora biti objavljen v Novolesovem glasilu in na oglasnih deskah TOZD in DSSS.

Pogoji za dodelitev šolnine ter sklenitev pogodbe o šolanju so naslednji:

- da je delavec zaključil zadnje šolanje z vsaj dobrim uspehom,
- da ni na stroške TOZD že enkrat obiskoval šole iste stopnje, a druge smeri,
- da je uspešen na delovnem mestu.

O sklenitvi pogodbe odloča odbor za medsebojna razmerja.

Vsi zaposleni delavci, ki zasedajo delovna mesta, za katera nimajo ustrezne izobrazbe glede na predpisano izobrazbo in sistematizaciji delovnih mest, so si dolžni pridobiti to izobrazbo, če: — niso stari več kot 40 let,

— nimajo 10 let delovne dobe na istem ali podobnem delovnem mestu.

Roki, v katerih si morajo delavci pridobiti manjkajočo izobrazbo oz. kvalifikacijo, so:

- za delavce, ki zasedajo delovna mesta z zahtevano visoko izobrazbo: 6 let od sprejema tega sporazuma,
- za delavce, ki zasedajo delovna mesta z zahtevano višjo ali srednjo izobrazbo oz. delovna mesta visokokvalificiranega ali kvalificiranega delavca: 5 let od sprejema tega sporazuma.

Šolanje se omogoča tudi tistim delavcem, ki imajo ustrezno izobrazbo za delovno mesto, ki ga zasedajo, a želijo napredovati in so uspešni na sedanjem delovnem mestu, njihova izbira in stopnja šolanja pa sta v skladu s potrebami ter kadrovsko politiko TOZD oz. podjetja kot celote. Na stroške Novolesa pa se delavec lahko šola največ na dveh stopnjah (npr. na srednji in višji). Omejitev ne velja za delavce, ki dosegajo nadpovprečne rezultate in so uspešni pri delu.

V primeru, da je narava izrednega šolanja taka, da so predavanja in konzultacije delno med rednim delovnim časom, se delavcu omogoča prisotnost na predavanjih na osnovi veljavne urnika oz. vabila na konzultacijo, ki ga mora slušatelj predložiti izobraževalni službi. Za čas odsotnosti z dela pripada delavcu nadomestilo OD. Rok, v katerem mora delavec končati šolanje, je določen v pogodbi. Celotno srednjo šolo mora delavec končati v 6 letih. Če opravlja samo manjkajoče letnike srednje šole, se mu določi čas, v katerem mora končati šolanje. Čas trajanja šolanja na visoki ali višji šoli se določi tako, da traja vsak letnik dve leti.

Delavci, ki so sklenili s podjetjem pogodbo o izrednem šolanju, imajo pravico do plačane študijskega dopusta zaradi izpitov ali diplome, ki jih prvič opravljajo, in sicer:

- za šolanje na nižji šoli: 1 delovni dan za izpit iz posameznega predmeta in najmanj 10 dni za zaključne izpite,
- za šolanje na srednji šoli: 2 delovna dneva za izpit iz posameznega predmeta in najmanj 15 dni za zaključni izpit,
- za šolanje na višjih in visokih šolah: 1 dan za kolokvij, 3 delovne dneve za vsak izpit iz posameznega predmeta in najmanj 30 delovnih dni za diplomsko nalogo.

Izobraževalna služba je dolžna voditi evidenco o koriščenju študijskih dopustov za vsako leto. Delavec je dolžan sporočiti izobraževalni službi datum koriščenja izrednega dopusta in v kakšen namen ga koristi. Če delavec prvič ne opravi izpita ali diplome, nima za drugo opravljanje pravice do koriščenja študijskega dopusta.

Delavec je tudi dolžan, da službi izobraževanja najmanj 1-krat letno predloži potrdilo o uspešnosti šolanja in sicer ob zaključku tekočega šolskega leta.

Če delavec ne konča šole v roku, ki je določen v pogodbi, izgubi pravico do povračila vseh stroškov šolanja (šolnine, dnevnice, potnih stroškov in plačila izrednega dopusta). Če tudi v nadaljnjih dveh letih šolanja ne konča, mora povrniti podjetju vse stroške šolanja. Delavec, ki mu je Novoles plačal vse stroške šolanja, mora ostati na delu v Novolesu. Čas, ko mora ostati v Novolesu, se izračuna tako, da se seštejejo vsi stroški šolanja. Dobljena vsota se deli z 800 din. Količnik pomeni število mesecev, ko mora delavec ostati na delu v Novolesu.

Če delavcu preneha lastnost delavca v združenem delu sporazumno ali samovoljno, mora v 3 mesecih povrniti Novolesu sorazmeren del stroškov šolanja s 5 % obrestmi, če pride s plačilom v zamudo, pa z 12 % zamudnimi obrestmi. Če delavcu preneha lastnost delavca v združenem delu v Novolesu preden konča šolanje, mora povrniti vse stroške, ki jih je Novoles imel z njegovim šolanjem, v enakem roku in z enakimi obrestmi, kot so določene v predhodnem stavku.

Funkcionalno izobraževanje se začne po končanem šolanju za poklic in traja vso delovno dobo. Funkcionalno izobraževanje zajema: strokovne seminarje, tečaje in predavanja za vse vrste poklicev; družbeno-ekonomsko izobraževanje za interne poklice; tečaje za pridobitev polkvalifikacije ali kvalifikacije.

1. Pri individualnem funkcionalnem izobraževanju izven podjetja upošteva služba izobraževanja pri izboru kandidatov le utemeljene zahteve TOZD ali posameznikov, s katerimi soglašajo direktorji TOZD in direktorji sektorjev ter so v skladu s programom in planom izobraževanja. Udeležencu na seminarju, tečaju itd. pripada plačilo stroškov kotizacije ter plačilo potnih stroškov, dnevnice in nočnin po določenih samoupravnega sporazuma o delitvi OD in nadomestilo osebnega dohodka.

Tečaji ali seminarji se lahko organizirajo v podjetju ali izven

njega na pobudo TOZD in strokovnih služb ter v skladu s planom izobraževanja.

2. Ob pričetku mandatne dobe samoupravnih organov se organizirajo seminarji (za člane delavskih svetov, za člane kolektivno izvršilnih organov, za člane samoupravne delavske kontrole itd.).

3. Izobraževalna služba organizira skupno s službo za varstvo izobraževanje za varno delo. To izobraževanje obsega: informativno seznanjanje vseh novih delavcev s področja varstva pri delu na uvajalnih seminarjih, redne in občasne tečaje za varno delo, preizkuse znanja iz varstva pri delu.

Delavec lahko samostojno opravlja, vodi ali nadzoruje delo le, če ima uspešno opravljen preizkus znanja iz varstva pri delu. Če delavec preizkusa znanja ni uspešno opravil, ga lahko ponavlja. Če se delavec iz neopravičljivih razlogov tečaja ali preizkusa znanja ne udeleži, ali če to odkloni, se šteje, kot da tečaja ali preizkusa ni opravil ter se ukrepa po pravilniku o varstvu pri delu in samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu.

Vsem delavcem, ki preizkus znanja iz varstva pri delu uspešno opravijo, izda izobraževalna služba oz. druga pooblaščen osebja potrdilo. Izobraževanje iz varstva obsega teoretični del, ki ga predava varnostni inženir, in praktični del, za katero je zadolžen neposredni vodja dela. Preizkus znanja se opravlja pred komisijo, ki jo sestavljajo: varnostni inženir, direktor TOZD ter neposredni vodja oddelka, kjer je delavec zaposlen. Administrativne posle te komisije opravlja organizator izobraževanja. Delavci morajo vsaki dve leti preizkus znanja obnavljati.

4. Izobraževanje za interne poklice se izvaja po učnih načrtih in programih, ki jih pripravi služba izobraževanja v sodelovanju s strokovnimi službami kakor tudi s pomočjo zunanjih sodelavcev. Obsega teoretični del znanj (poučujejo strokovni delavci podjetja) in praktični del izobraževanja za interne poklice (poučujejo neposredni vodje v TOZD).

5. Tečaje za pridobitev polkvalifikacije in kvalifikacije organizira izobraževalna služba skupaj s poklicnimi šolami v skladu s kadrovskimi potrebami.

Delavec, ki mu delovna organizacija omogoči katero od naštetih oblik izobraževanja, razen za varstvo pri delu in družbenoekonomskega izobraževanja, sklone z delovno organizacijo pogodbo (kot pri izrednem šolanju).

V Novolesu izobražujemo tudi učence poklicnih šol (pohišten mizar, obratni električar, strojni ključavničar ipd.). Letni plan potreb po novih učencih izdelava izobraževalna služba na osnovi potreb in v skladu s perspektivnim razvojem podjetja ter sporazumno s kadrovskim oddelkom. Letni plan potreb po novih učencih potrdi odbor za medsebojna razmerja. Učenci v gospodarstvu se praviloma sprejemajo od 1. 7. do 31. 10. v vsakem koledarskem letu.

Starši oz. skrbniki morajo skleniti s podjetjem učno pogodbo. Izobraževanje po učni pogodbi preneha: ko učenec

opravi zaključni izpit; če je učenec izključen iz šole ali če med šolanjem 2-krat ponavlja razred. Učenec oz. njegov zakoniti zastopnik je v primeru prekinitve pogodbe zaradi izključitve ali 2-kratnega ponavljanja razreda dolžan povrniti podjetju vse stroške šolanja (nagrada, plačilo internata v času teoretičnega pouka). Po izučitvi določenega poklica mora ostati v rednem medsebojnem razmerju v podjetju najmanj toliko časa, kolikor je trajala učna doba, sicer je dolžan povrniti vse nagrade, ki jih je prejel v času šolanja in stroške internata.

Po končanem uku je potreb-

no vajenca razporediti na delovno mesto, ki ustreza njegovi strokovni usposobljenosti.

Delavski svet TOZD ali DSSS lahko sklone, da se vajenec ne sprejme na delo v podjetje po končanem uku, če ugovori, da v delovni organizaciji ni na razpolago ustreznega dela. V takem primeru vajenec ni obvezen vračati stroškov podjetju, ki jih je imelo zaradi izplačila stipendije.

Z dnem, ko bo pričel veljati ta sporazum, preneha veljati pravilnik o strokovnem izobraževanju in izpopolnjevanju z dne 30. 12. 1970.

Vesna Novinec

Samoupravljanje

(Nadaljevanje z 2. strani)

bolj jasne, da bo tekst enostaven, da ne bo treba preštudirati, kaj velja v dohodkovnih odnosih. Delavec, ki ga bo prebral, bo lahko izluščil svoje pravice in svoje obveznosti oz. dolžnosti.

Vidite, to je prvi zakon v Jugoslaviji, ki ureja na eni strani pravice, na drugi strani pa odgovornost od vratarja do direktorja. Kadar gre za odgovornost v združenem delu, so po tem osnutku odgovornosti zaostrene. Če imaš pravico gospodariti z dohodkom, s tovarno, ki ima milijardne vrednosti, si tudi odgovoren, kako ravnas s to tovarno.

Sicer so delavci že vrsto let sami zahtevali odgovornost, ki izhaja iz pravic. Veste, zakon ne opredeljuje samoupravljanja kot absolutno svobodo. Zakon je pravzaprav nekakšen družbeni semafor, ki ti pove, kaj v teh družbenih odnosih lahko delaš, česa ne smeš delati in kaj moraš. Če omejuješ pravico samoupravljanja, so za to sankcije izredno ostre, da ne govorim o tem, da bo v kazenskem zakonu opredeljeno, kaj se bo zgodilo tistemu, ki bo bistveno omejeval samoupravne pravice. Saj smo že rekli, da je samoupravljanje gospodarjenje z dohodkom. Tu se pravzaprav vsa stvar začne.

VPRAŠANJE: Zakon prinaša veliko novosti, vendar so stvari, za katere lahko rečemo, da so novost ali da imajo izreden pomen.

ODGOVOR: Opozoril bi na nekatere stvari, ki jih bodo morali delavci vedeti. Dohodkovni odnosi so opredeljeni. To je tovariš Kardelj povedal v raznih variantah že najmanj stokrat. Upal bi si reči, da so redke delovne organizacije, ki so to že do kraja uresničile. Vprašanje je, če se dovolj trudijo tisti, ki

bi to morali pripraviti. To so strokovne službe. Vsak dinar, vsak dinar, ki gre iz TOZD v cirkulacijo, ta dinar se mora vselej vrniti nazaj v TOZD. Povečan, oplojen, če je šel v investicijo ali kam drugam. Če se dinar ne vrne, če se bo delavec odločil za novo bolnišnico, vrtec ali kaj podobnega, je to nujno opraviti na referendumu s tajnim glasovanjem. Ena od osnovnih misli je, da se dinar mora vrniti oplojen, če se ne vrne, je referendum. To je stvar, ki jo delavec mora dobro vedeti. Tedaj, ko delavec ne ve, kam gre dinar, mora začeti „kričati“, kje je ta dinar. To je delavčeva osnovna pravica in na tem gradimo vse odnose. Zakon gre tako daleč v načelih — pustimo prakso, ta se bo ponekod še dolgo vozila mimo; rezerve, ki so se doslej združevale najprej v občini potem v republiki in nato v federaciji, se več ne združujejo, ampak ostanejo v TOZD in še to samo na „vpoklic“. Da sem konkreten: Kanižarica gre pod vodo, takrat pa dobi del. organizacija in tozdr obvestilo, naj pošljejo sredstva iz rezervnega sklada. Ne bo več v republiki obstajal sklad, v katerem je danes 70 milijard. Je načelo, da noben dinar ne more oditi iz TOZD brez vednosti delavca. Drugo načelo je, da imajo delavci sami pravico organizirati temeljno organizacijo združenega dela. Delavci sami ugotavljajo, ali so tehnološka enota, ali jih je dovolj, da se lahko samoupravno oblikujejo. Ne bo več direktor delal elaborata, da ta ima ali nima pogojev za ustanovitev TOZD. Zdaj o tem odločajo delavci sami. Odločanje se zdaj pretežno opravi na referendumu. Ne bo „mitingovanja“ na dolgo in široko. V Sloveniji sejemo izredno dolgo, kar po 4 ure 45 minut v povprečju. Zakon pa pravi, da se bo

treba odločati na zboru. Če bo debata, če bi radi imeli mnenje delavcev, bo nujen sindikalni sešatek.

Zbor bomo sklicevali takrat, ko bomo odločali. To ne bo „mitingovanje“. Zbor je samo organ odločanja. Do zdaj se je dogajalo, da je delavski svet samo ugotavljal, potem je sledilo brezmejno število zborov, in zbori so sami sebe demantirali. Spomnite se, kako je bilo, ko ste odločali o teh šestih sporazumih za SIS. Povsod je bilo enako.

VPRAŠANJE: Nekje tiho, nekje bolj glasno je slišati, da je samoupravljanje drago, da preveč časa izgubljam na sejah in da premalo delamo?

ODGOVOR: Nehajmo govoriti o stroških za samoupravljanje. To je treba energično povoziti. Zbori stanejo. Izračunajmo, koliko stane seja delavskega sveta in še, koliko seje po pisarnah. Vzemite knjigo „Družba blagostanja“ in pogledajte, koliko stanejo seje kolegija v enem Sant Morico, Monte Carlu itd. In ta kolegij deli potem delavcu pokraden, odtujen dinar. Pri nas pa imajo delavci sejo, na kateri odločajo o svojem denarju, pa kar računamo stroške. Sejanje stane, tudi v Ameriki in Nemčiji, samo tega nihče ne pripoveduje, ker se jim zdi logično, da direktorji sejejo in odločajo. Res je, sestanek mora biti racionalen, delavec mora dobiti pripravljen material, ne pa, da se mu po treh urah, predsednih na seji, vsaj malo „zablise“, za kaj gre. Recimo: zakon predvideva, da bodo imeli delavski sveti svoje strokovne sodelavce. Zakaj? Enostavno zato, ker delavec ne bo nikdar „pogruntal teh fint z dohodkom“, mora pa biti seznanjen, kam gre njegov dinar.

Ljudska obramba in družbena samozaščita

V naši družbi sta obramba in zaščita ustavno institucionalizirani prek dveh oblik organiziranja: splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Interes družbe, skozi ti dve medsebojno ločeni, vendar z družbenim interesom v bistvu povezani, popolnoma ustrezajo logiki in značaju sedanjega stanja v naši družbi.

V praksi je bilo precej nerazumevanja in dilem glede zvez, razlik in vzajemnih odnosov med splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, tako da se pogosto istovetita ali razlagata, da sta eno in isto.

Poglejmo, kaj piše v zakonih. V 1. členu zakona o splošni ljudski obrambi je zapisano: „Ljudska obramba je enoten sistem organiziranja, pripravljanja in aktivne udeležbe vseh subjektov družbe in neposrednega angažiranja materialnih virov in sil pri odvratanju in preprečevanju napada, v oboroženem boju in v drugih oblikah splošnega ljudskega odpora ter pri izpolnjevanju drugih nalog za obrambo in zaščito svobode, neodvisnosti, suverenosti, teritorialne neokrnjenosti ter socialistične samoupravne ureditve SFRJ. Pri tem velja poudariti, da v splošni ljudski obrambi pomeni oborožen boj odločilno obliko odpora proti vsaki agresiji, pri čemer so oborožene sile nosilke oboroženega boja.“

„Družbena samozaščita se kot funkcija samoupravne družbe uresničuje v aktivnosti delovnih ljudi, občanov, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti družbenopolitičnih organizacij ter družbenopolitičnih skupnosti za zaščito ustavne ureditve, samoupravnih pravic delovnih ljudi in drugih pravic in svoboščin človeka in občana, za zaščito družbenega premoženja, zagotovitev osebne in premoženjske varnosti delovnih ljudi in občanov ter za svoboden družbeni razvoj.“

Iz navedenih odstavkov je razvidno, da obstajajo medsebojne razlike, pa tudi zelo tesna povezanost in skupni splošni cilji kot tudi to, da sta naši samoupravni družbi obe funkciji enako potrebni.

Splošna ljudska obramba je namenjena za zaščito dežele pred sovražnikovim oboroženim napadom s katere koli strani. Zato danes v vsej družbi intenzivno pripravljamo in imamo v pripravljenosti ustrezne obrambne sile. Čeprav potekajo te priprave v miru, prihaja splošna ljudska obramba do najbolj popolnega izraza šele v vojni, ker je od pripravljenosti za obrambo precej odvisno, ali se

bo napadalec odločil za oboroženo akcijo. Sistem splošne ljudske obrambe v miru deluje preventivno, saj si napadalec, četudi je še tako močan, ne bo kar tako upal napasti deželo, ki je dobro organizirana za obrambo in ki jo je pripravljeno braniti vse ljudstvo. Tako gledano pomeni sistem splošne ljudske obrambe zelo pomemben dejavnik družbene samozaščite v miru.

Družbena samozaščita je usmerjena v zaščito samoupravne družbe pred vsemi vrstami ogrožanja, pri čemer se orientira predvsem na varstvo pred prodorom in delovanjem sovražnikovih sil.

Splošna ljudska obramba, priprave zanje in vse, kar pomeni obrambno moč in pripravljenost naše družbe, se v obliki oboroženega boja ali drugega odpora postavi po robu morebitnemu napadalcu, so v miru takšno področje dejavnosti, ki ga je nujno treba ščititi z družbeno samozaščito. To tem bolj, ker pomeni splošna ljudska obramba konfrontacijo z oboroženim napadom, pri čemer zajema družbena samozaščita vse možne ukrepe in akcije, ki preprečujejo odkrivanje naših obrambnih priprav, moči in načrtov za obrambo, skratka vsega tistega, kar zadeva varnost splošne ljudske obrambe.

Težišče družbene samozaščite je torej v zaščiti samoupravne družbe pred vsemi vrstami ogroženosti danes v miru, čeprav je njena vloga tudi v vojni zelo pomembna, medtem ko je težišče splošne ljudske obrambe pred oboroženim napadom v oboroženem boju ob napadu na deželo.

Splošna ljudska obramba in družbena samozaščita tvorita celovito, vseobsežno in obrambno-zaščitno funkcijo naše samoupravne družbe, pri tem pa sta trdnost povezani ena z drugo.

Čeprav gre za dve različni funkciji, ni niti potrebno niti smotno vztrajati, da se za vsako ceno ostro razmejeta, ker to praktično ni mogoče. Bolje je, da se dopolnjujeta in prepletata, kot da tu ostane kakšen medprostor, v katerega bi se lahko „vtihotapil“ sovražnik naše družbe.

Najstarejša poznana zdravniška sporočila, ki izhajajo iz starodavnih rečnih kultur Mezopotamije, nam pričajo, da je bilo zdravljenje oči svojevrstna posebnost. V Hamurabijevem zakoniku, ki so ga pri svojem delu l. 1902 odkrili arheologi v Susi, je zbrano sumerijsko pravo iz dobe 3000 let pr. n. št.; v njem je tudi predpis, iz katerega razvidimo, da je bila očesna kirurgija kar enako nevarna za ranocelnika kot za bolnika. Ranar ni smel zaračunati za uspešno očesno operacijo več kot 10 srebrnikov; če pa se je operacija ponesrečila, so ranocelniku odsekali roki.

Na papirusu, najdenem v Tebah, nekdanji egiptovski prestolnici, je naštetih 20 očesnih bolezni; grški zgodovinar Herodot, ki je obiskal Egipt v petem stoletju pr. n. št., je tam srečal zdravnike, ki so bili specializirani za očesne bolezni, ker so bile tod zelo razširjene bolezni, ki so povzročale slepoto.

Vsekakor so bili v človeški zgodovini zelo slabi časi za slepe ljudi, saj jih večina ni mogla imeti drugega upanja razen tega, da se bodo mogoče uspešno

oslepili vsak dan 20 ujetnikov, dokler odkupnina ni bila izplačana. To je trajalo 15 dni. Sporočilo pravijo, da je ta žalostni dogodek spodbudil francoskega kralja Ludvika IX., da je l. 1260 prevzel v svoje kraljevsko varstvo zavod za oskrbovanje slepih v Parizu, Hospice des Quinze-Vingts (petnajst — dvajset), ki deluje še dandanes.

Samo na Japonskem se je dogodilo, da so slepe začeli uporabljati za maserje, v Evropi in večini drugih krajev po svetu pa so s slepimi ravnali kot z izobčenci iz družbe. Šele leta 1526 je španski humanist Juan Luigi Vives spisal razpravo o „Podpiranju ubogih“, v kateri je predlagal, da slepcev ne smemo puščati brez zaposlitve in da moramo zanje priskrbeti koristno delo, s katerim se bodo preživljali sami. To je bila revolucionarna zamisel, ki se je uveljavljala le počasi, vendar pa je pomenila začetek tretjega obdobja za slepe ljudi, ko so jih končno le začeli sprejemati v družbeno skupnost.

Velike zasluge za to, da so se odprla vrata izobraževanju slepih, pripadajo Francozu Valen-

Pomagali so slepim

preživljali z beračenjem. Na razpolago so celo neovrgljiva sporočila, da so obubožani starši včasih namenoma oslepili svoje otroke, da bi z večjim uspehom beračili.

Domnevamo, da so v prvotnih, najstarejših družbah slepo rojene otroke kratkoma usmrtili. To lahko sklepamo iz številnih priporočil v najstarejših verskih zapisih, da je treba s slepci ravnati človekoljubno. Vendar se je vztrajno vzdrževalo mišljenje, da je slepota kazen božja, in le v redkih primerih je bil to dar dobrih duhov, kot na primer pri pesniku Homerju.

Le polagoma se je približala za slepe nova doba, ko so začeli zanje ustanavljati posebna zavetišča. Med prvimi znanimi zavetišči, ki so bila pripravljena posebej za oskrbovanje slepih ljudi, je znano tisto iz 4. stoletja pr. n. št. v Cezareji, v deželi Kapadokije — Sveti Bernard, v 7. stoletju škof v Le Maus v Franciji, je ustanovil tak zavod blizu Pontliena in Viljemu Osvajalcu, normanskemu kralju, ki je napadel Anglijo l. 1066, pripisuje jo ustanovitev več zavetišč kot spokorni dar za svoje grehe.

Dve stoletji kasneje so ugrabitelji velikega števila ujetih križarjev za podkrepitev svoje zahteve po velikanski odkupnini

tinu Haueyu, ki je odprl svoj Institut National des Jeunes Aveugles v Parizu l. 1784. S svojim uspešnim poučevanjem 12 otrok, ki mu jih je poslalo neko dobrodelno društvo, si je pridobil naziv „oče in apostol slepih“. Po končani francoski revoluciji so njegovo šolo združili z zavetiščem Quinze-Vingts.

Hauey je bil tudi prvi, ki je uporabljal papir z vzboklinami, po katerih je mogoče s tipanjem „čitati“. Pripovedujejo zgodbo o enem izmed njegovih prvih učencev, Francu Lesueurju, ki je pospravljaj papirje na učiteljevi pisalni mizi. Pri tem mu je prišel pod roke debelejši papir, ki ga je tiskalni stroj močno ugloobil. Pokazal ga je Haueyu in mu povedal, da lahko razbere veliko črk; ko je Hauey z držalom svojega peresa vtisnil v papir še več črk, jih je deček lahko prebral.

Kasneje so napravili še več različnih poskusov z dvignjenimi ali izbočenimi črkami. Končna iznajdba je bila prihranjena Louisu Brailu, slepemu učitelju na Institutu National des Jeunes Aveugles v Parizu, ki je sestavil znamenja za črke iz šestih pik in takšno abecedo uporabljajo sedaj po vsem svetu. Maja 1975 so proslavljali 150-letnico pisave.

Barok

Renesansa je svoj višek doživela v Italiji in tu se je tudi rodil barok. Klasični mir, ki izžareva iz renesanse, nadomesti v baroku razgibana živahna poteza, najprej pri ornamentiki, kasneje pa v izbočenih ploskvah. Tudi barok se razvija po stopnjah, poznanih že od prej — doživi razvoj, višek in degeneracijo stila.

Močno papeštvo je bilo osnova nastanku baročnega cerkvenega stavbarstva, kasneje pa tudi posvetno plemstvo gradi močnejše baročne dvorce.

Francozi, bližnji sosedi Italije, pokličejo italijanske umetnike in pod vladavino Ludvika XIII. ter predvsem Ludvika XIV. postanejo vodilen narod na področju umetnosti v takratni Evropi. Znana in pomembna je predvsem oprema dvora Ludvika XIV., ki izraža velikopoteznost in reprezentativnost. Les je v veliki meri pozlačen, tkanine so dragocene, svile ali gobelini. Tapecirano pohištvo poleg sedežev dobiva tapecirana ročna in hrbtna naslonjala.

Najpomembnejši del stanovanjske opreme tedanje dobe je postelja. Najlepša in najslavnejša je spalnica Ludvika XIV. iz Versailles. Poleg postelje, ki postane glavni del stanovanjske opreme tedanje dobe, se razvijajo tudi bogate salonske omare. Od miz so priljubljene konzolne mize, ki so vdolane v steno, čisto obloženo z ogledali.

V Nemčiji se barok razvija kot nemški barok, pri katerem se mešajo in kažejo vplivi tako francoskega kot italijanskega. Nemški barok je težak v svoji ogromnosti, najvažnejša je oma-

ra z mogočnimi napuščmi, ki jih nosijo zaviti stebrički. V južni Nemčiji je omara dvodelna in močno renesančna.

V Gdansk se je razvil zelo svojstven „Gdanski barok“, ki ima zlasti sedežno pohištvo zelo podobno francoskemu, pogosto opremljeno s struženimi in zavrtimi nogami.

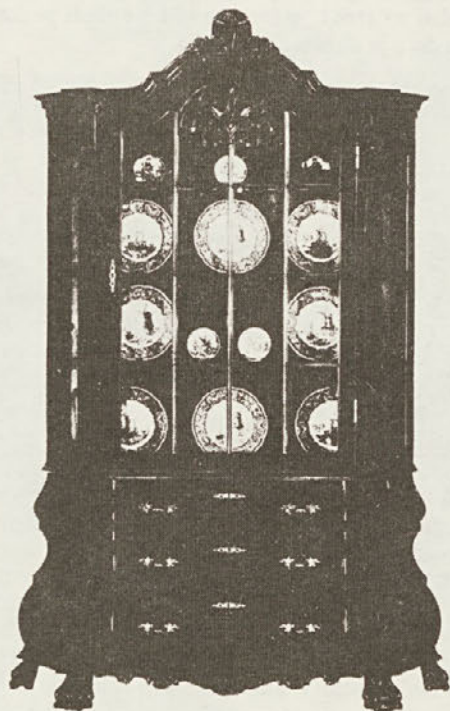
REGENTSKO OBDOBJE (ROKOKO IN LUDVIK XV.)

1715 je umrl Ludvik XIV. Regentstvo za mladoletnega Ludvika XV. je prevzel Filip Orleanski. Z njim nastopi viharo družabno življenje, ki daje pečat tedanji kulturi. Pri pohištvu opazimo najprej eleganco z lažjim ornamentom, ki je še strogo simetričen. Ravne noge pri mizah in stolih zamenjajo oblikovane, zakrivljene. To je pohištvo, ki pomeni višek francoske umetne obrti, je nekaj povsem novega, kar ni vezano na prejšnje stile in stilna obdobja.

Prevladujeta igra črt in dekoracije, ki navidezno ni podrejena nikakemu pravilu in umetniškom dopušča vso svobodo. Do okenske police segajočo lambririjo barvajo enako kot pohištvo z nežnimi zelenkastimi, modrikastimi, belimi, vijoličastimi toni z dosti srebra in zlata.

Če ga primerjamo z baročnim pohištvom, ugotovimo, da je lažje, elegantnejše in nežnejše. To velja tudi za odlično komodo in pisalno mizo z nogami, popolne „S“ oblike. Tudi v Nemčiji se je barok razvil, vendar le v knežjih dvorcih. Razlika med francoskim in nemškim je v tem, da je nemško pohištvo ostalo v barvi naravnega lesa.

M. RAČEČIČ

Priznanje mladini

Občinski komite Zveze socialistične mladine Slovenije je na svečani seji, ki je bila 24. maja v Dolenjski galeriji v Novem mestu, podelil letošnja priznanja ZSMS najuspešnejšim aktivom, mladim delavcem samoupravljalcem in mladim inovatorjem. Priznanje „Za uspešno in aktivno delo v Zvezi socialistične mladine Slovenije“ je dobila tudi osnovna organizacija ZSMS Novoles TOZD TSP.

Mladi iz TOZD TSP smo priznanja zelo veseli. Zavedamo se, da je to nagrada za opravljeno delo in spodbuda za še aktivnejše delovanje. Naša osnovna organizacija ima danes 49 članov. Še vedno veliko je mladih, ki jim je mesto v mladinski organizaciji. Ustanovili smo tudi aktiv mladih komunistov, ki je temeljno in idejno jedro naše osnovne organizacije. V bodoče si bomo še aktivneje prizadevali razširiti naše vrste in se trudili za boljše doseganje delovnih in idejnopolitičnih uspehov.

Če bomo te naloge izpolnili, bomo najbolj opravičili priznanje, ki smo ga dobili.

Predsednik OO ZSMS
TOZD TSP
FRANC JUDEŽ

DOMOVINA, SI ŠE KAKOR ZDRAVJE?

Pri Zalozbi Borec je pravkar izšla knjiga Petra Likarja, ki nosi prav tak naslov, kot je naslov tega sestavka. S tem delom dobivamo Slovenci novo razširjeno in poglobljeno informacijo o našem okolju. Avtor, znani TV komentator Peter Likar, je po vsej Sloveniji zbral stotine primerov onesnaženja okolja, ki ponekod prerašča že v pravo katastrofo. V osnovi se je pretežno oslanjal na podatke naših in tujih raziskovalcev, ki se ukvarjajo s posameznimi področji, potem pa je okrog tega jedra nanizal žive primere, ki jih je ilustriral s pripovedovanjem prizadetih ljudi, družbenopolitičnih delavcev in z lastnimi opazovanji ter ugotovitvami. Naravnost leksikografsko poznavanje problema, poznavanja ozadij, želja po izboljšanju ogroženega okolja, navajanje primerov, ko je bilo okolje rešeno pred onesnaževanjem, hkrati pa brezkompromisnost do nekaterih krivcev dajejo delu še poseben pečat. Knjiga je napisana s spretno roko novinarja in bralca pritegne, da je ne odloži, dokler je ne prebere. Mnogi med tistimi, ki so knjigo že prebrali, so jo poimenovali kar „kriminalka o našem okolju“.

V takem okolju sta avtor in fotografski mojster ing. Marjan Smerke posnela marsikatero fotografijo. Knjiga je opremljena s približno 120 barvnimi in črno-belimi fotografijami, ki sam tekst več kot zgovorno dopolnjujejo.

Avtor obravnava ogroženost zemlje, vode, krasa, gramoznic, živali, hrane — vsega, kar nas obdaja in na kar ljudje dostikrat še pomislimo ne, da je v nevarnosti. Vsi obravnavani problemi

zadevajo Slovenijo. Avtor le porredko sega v druge republike ali na širša območja.

Knjigo bi moral imeti vsak občan, ki mu nivseeno, kaj je sojeno našemu okolju, predvsem pa bi jo morali imeti tisti, ki se že po naravi svojega dela ukvarjajo ali pa bi se morali ukvarjati z bojem proti onesnaževanju okolja: delavci v industriji, delegati, delavci v organizacijah javne uprave in šol.

Cena: 250 dinarjev. Naročnino lahko poravnate v treh, dveh ali enem obroku.

V zadnji številki smo objavili na str. 8 napačno tabelo v članku „Ali smo bolan zavod“. Pravilna tabela je sledeča:

	%
TOZD	
TAP —	7,29
TDP —	10,40
TES —	4,97
TPI —	7,47
TPP —	9,09
TSP —	8,16
Dvor —	6,32
TVP —	10,40
Žaga —	6,88
DSSS —	5,17
Novoles	8,43

Ureja uredniški odbor.
Glavni in odgovorni urednik: Ivan KRASKO. Izdaja Lesni kombinat „NOVOLES“ v Straži pri Novem mestu. Naklada 2000 izvodov. Stavke, filmi in montaža ČZP DOLENJSKI LIST. Tisk: KNJIGOTISK Novo mesto.

Lesariada 76

Najpomembnejši športni dogodek letošnjega leta za športno društvo Novoles je vsekakor 8. Lesariada, ki bo 10. in 11. septembra v Ljubljani v športnem parku Kodeljevo. Novoles, ki se je do sedaj udeležil vseh lesariad, se bo tudi letos udeležil iger v polni zasedbi tako, da bo na letošnji lesariadi tekmovalo približno 65 „novolesovcev“. Na sporedu bodo vse lanske discipline s tem, da bodo letos prvič tekmovali v namiznem tenisu za moške in ženske.

Novoles je lani presenetil z visoko uvrstitvijo v generalnem plasmanu. Bili smo sedmi. Že lani pa rekli, da so naše možnosti neprimerno večje. Možnosti so pa neizkoriščene. Glede na to, da so športniki letos dobili premalo denarja, ni treba pričakovati čudežev. Brez organizirane rekreacije, organiziranega tekmovalnega, nenehne udeležbe na treningih, medtozdovskega tekmovalnega ni mogoče pričakovati dobrih uvrstitev na igrar.

O problemu denarja in organizacije so največ razpravljali tudi na sestanku društva. Športno društvo je, kot je znano, lani prekoračilo planirane stroške za okoli 3,5 st. milijone; kupilo je drese in trenirke, „da bi končno“, kakor je rekel eden od diskutantov, „nastopili kot ekipa, ne pa kot ekipa, ki deluje kot razbita vojska“. V letošnjem letu je treba najprej poravnati lanskoletne prekoračitve, zato ni denarja za prepotrebne treninge pred tekmovalni na lesariadi. Samo štartnina stane na lesariadi 12.400 n. din. Da bi vsaj malo prihranili, so športniki sklenili, da letos tekmovalci ne bodo dobili dnevnice za nastope v Ljubljani, temveč bodo dobili

organizirano prehrano in pijačo. Potrebno je namreč odpraviti pomanjkljivosti v organizaciji preskrbe, ki so se pojavljale v minulih letih.

Na sestanku so tudi določili vodje ekip za tekmovalanje na lesariadi. Za odbojko – moški – Rudi Ivančič, za odbojko – ženske – Boris Vovk; za kegljanje – moški – Stane Šobar, za kegljanje – ženske – Milena Zoretič; za nogomet – Jože Pirc; za streljanje – moški – Marjan Okroglič, za streljanje – ženske – Marjan Okroglič; za šah – moški – Slavko Kregar, za šah – ženske – Slavko Kregar; za balinanje – Ivan Meleh; za namizni tenis – moški – Damir Bošković, za namizni tenis – ženske – Jadran Šnidaršič. Ker ni dovolj denarja, bodo vodje sami določili, kako se bodo ekipe najbolj ustrezno pripravljale na tekmovalanje.

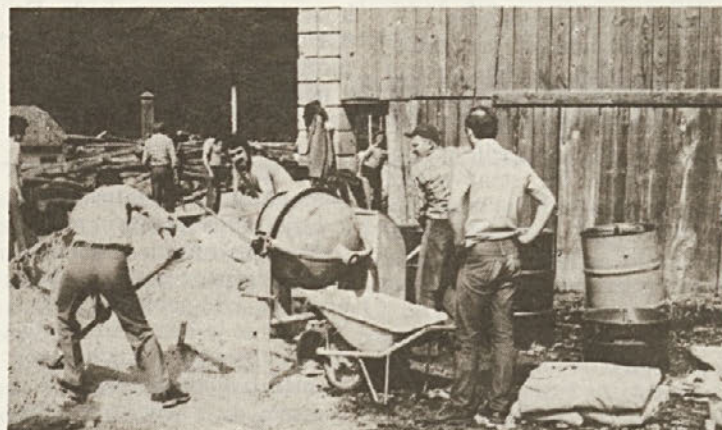
Tako je plan priprav prepuščen vodjem ekip. Vodje ekip so tudi dolžni sestaviti poimenske ekipe do 1. septembra ter opraviti vse potrebne formalnosti, s katerimi se dokazuje, da so tekmovalci zaposleni v Novolesu.

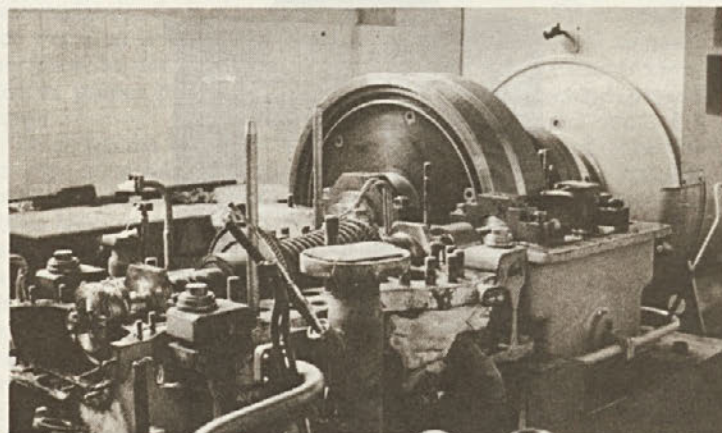
Tako smo se novolesovci udeležili slavnostnega sprevoda na lesariadi v Cerknici.

Gostje iz Ditzingena pri nas – Podjetje Novoles je obiskala delegacija zahodnonemškega mesta Ditzingena iz pokrajine Baden Württemberg, ki jo je vodil njen župan Lang. Ditzingen in novomeska občina vzdržujeta že dolgo uspešne stike na najrazličnejših ravneh. Gostje so si ogledali nekatere tovarne in se v pogovoru s predstavniki kombinata zanimali za naše izkušnje v samoupravljanju.

Solidarnostna sobota – Zadnja sobota v maju je bila solidarnostna za delavce rudnika rjavega premoga v Kanižarici. Delavci v proizvodnji so delali za stroji, režijci pa so betonirali podstavke za ograjo. Planirano delo je dobro opravljeno.

Prva revizija turboagregata v toplotni – Po petih letih in pol uspešnega obratovanja turboagregata, ki je v tem času proizvedel 31.346.700 kWh, je bila v maju opravljena prva revizija turboagregata. Pri reviziji so ugotovili, da je po tolikšnem času obratovanja notranjost turbine oziroma celotnega turboagregata v zelo dobrem stanju. To potrjuje, da je bilo posluževanje in kvaliteta pare zelo dobra in da lahko tudi v prihodnje pričakujemo uspešno obratovanje.

POSOJILO ZA CESTE

Do četrтка 17. 6. 1976 smo zbrali po TOZD:

TOZD	ZBRANO	ČLANOV	PREDVIDENO
TDP	443.500	316	435.000 101,95
DSSS	389.300	156	331.000 117,61
Žaga Str.	240.300	159	215.000 111,76
TPP N. m.	264.300	172	230.000 114,91
TSP	379.200	255	399.000 95,03
TVP	469.800	343	450.000 104,40
Dvor	66.100	49	92.000 71,84
TES	189.900	105	195.000 97,38
TPI Sot.	115.400	79	98.000 117,75
	2.557.800	1634	2.445.000 104,61